

20. apríla 2021

Online rozhovor s psychológom a vysokoškolským učiteľom

doc. Mgr. Marcelom Martončíkom, PhD.

Marcel, rada by som sa Ťa opýtala, čomu sa práve teraz výskumne venuješ?

V obidvoch mojich projektoch sa venujem hraniu digitálnych hier: v projekte APVV 18-0140 skúmame jeho problematickú stránku – potenciálny rozvoj závislosti a v projekte VEGA 1/0217/20 skôr pozitívnu stránku – súťažné hranie (esports). To znamená, že aj môj pohľad na hry nie je extrémne vyhranený, nie som ani ich zarytý zástanca a ani tvrdý kritik. Hry sú podľa mňa ako oheň, dobrý sluha ale zlý pán.

Čo Ťa inšpirovalo ísť týmto smerom výskumu?

Myslíš skúmať súťažné hranie? Vlastná zvedavosť - ako je možné, že tak bystrý človek ako ja (:P), bol v hraní stále lama (noob). Kedysi som totiž aktívne hrával strategickú hru StarCraft:BroodWar (turnaje, ligy, LAN...). Priložená foto to vystihuje (je z kvalifikácie na World Cyber Games 2008) – spoluhráči/kamaráti si zo mňa robili srandu, prečo mi to tak dlho trvá, poraziť súpera (vedľa). V projekte sa snažíme zistiť, aké osobnostné a kognitívne charakteristiky predikujú úspešnosť v súťažnom / profesionálnom hraní (esports). Esports je fenomén posledných rokov, točia sa v ňom miliardy eur a sledujú a hrajú ho stovky miliónov ľudí.

Čím sú esports zaujímavé z psychologického hľadiska?

Pre skúmanie sú zaujímavé ako každý iný šport. Sú tam mnohé paralely. Áno, esports považujem (ako aj niektorí zahraniční výskumníci) za šport. Ak ním môže byť šach či curling, prečo nie esports?

Ľudí prirodzene zaujíma, čo robí niektorých športovcov úspešnejšími a čo majú trénovať, ak chcú byť lepší.

A čo nám môžeš povedať o závislosti na PC hrách?

Na svoje meniny sa nechcem rozprávať o negatívnych javoch :D Ale môžem si vymyslieť vlastnú otázku: *Čím si sa v poslednej dobe vo výskume najviac nadchol?* Určite otvorenou vedou. Dáva mi to veľký zmysel, robiť výskum korektne a transparentne. Neprodukovať milión zbytočných konferenčných príspevkov, ale radšej jeden hodnotný Registered Report. Filozofia otvorenej vedy (Open Science) má presah aj do iných oblastí, napr. citizen science alebo open education (ďakujeme ti Sci-Hub, libgen :-)

Máš nejaké tipy na knihy/webináre/konferencie?

Z dokumentov určite David Attenborough: *A Life on Our Planet* a *UnReal* a z kníh: *The seven deadly sins of psychology* od Ch. Chambersa.

Čo by si odkázal našim študentom?

Buďte ohľaduplní, noste respirátor a neverte hoaxom! A teraz menej vážne, 1) aby sa nebáli využívať príležitosti, lebo nikdy nevedia, kam ich ktorá zavedie a akým spôsobom zmení ich život a aby boli iniciatívni. Dávnejšie som sa opýtal jedného dobrého fínskeho výskumníka, či by nechcel so mnou spolupracovať na výskume hier a tento jeden obyčajný mail mi v priebehu nasledujúcich rokov otvoril milión možností. A 2) ak im niečo vadí, aby sa iba nestťažovali, ale hľadali spôsob, ako sa to dá zmeniť. Aj ja by som mohol iba frflať nad úrovňou psychologického výskumu (a aj frflem :D) no v Slovak Reproducibility Network sa snažíme robiť vedu inak a učíme a chceme učiť aj ostatných výskumníkov ju robiť inak, lepšie a transparentnejšie.

Ďakujem Ti veľmi pekne za rozhovor ☺

Jana Lukáčová